

Bella terra

MODES DE TARDOR

Redacció i administració:
 Carrer del Pi, número 13, 1.º i 2.º
 BARCELONA

BELLA TERRA

SETEMBRE

MCMXXIV

Preus de subscripció:
 A Barcelona, trimestre: 6 ptes.
 A l'era, trimestre: 675 ptes.

SUMARI

	Pàgines		Pàgines
<i>Coberta</i> , dibuixada per J. Mezquita-Almer.		<i>La moda: vestits</i>	282 i 283
<i>Un bell quadre de darreries d'estiu</i>	265	<i>Com es confeccionen les grans pel·licoles</i> , per C. Casanoves.	284 a 287
<i>El Photo-Estudi Arenas</i>	266 i 267	<i>Les coves del Drac a Manacor</i>	288 i 289
<i>Elogi del mes</i> , per Blai	268 i 269	<i>Cançó sense alegria</i> , per Anna M. de Saavedra. — <i>Marianna</i> , per S. Vives.	
<i>Les animetes</i> , per Joan Sacs	270 a 272	<i>Cançó per acompanyar un dibuix</i> , per J. M. López-Picó	290 i 291
<i>Apunts d'un carnet andalús</i>	273	<i>Un drama</i> , per A. Taxeov	292 i 293
<i>La moda: capells</i>	274 i 275	<i>L'actualitat catalana</i>	294
<i>Casaments distingits</i>	276	<i>Les grans estrelles del cinema: Alla Nazimova</i>	295
<i>Senyora Maria Teresa Baladia de Masó</i>	277	<i>Un cop d'ull als altres països</i>	296 i 297
<i>Conversa amb una modiceta</i> , per Just Comes	278 i 279	<i>Les pells de la casa Soleana</i>	298 i 299
<i>Ensenyant les joies. — La núvia</i> , per J. Mezquita-Almer	280 i 281	<i>Els teatres</i>	300

GRAVATS DE LA UNIO DE FOTOGRAVADORS

Corts Catalanes, 481

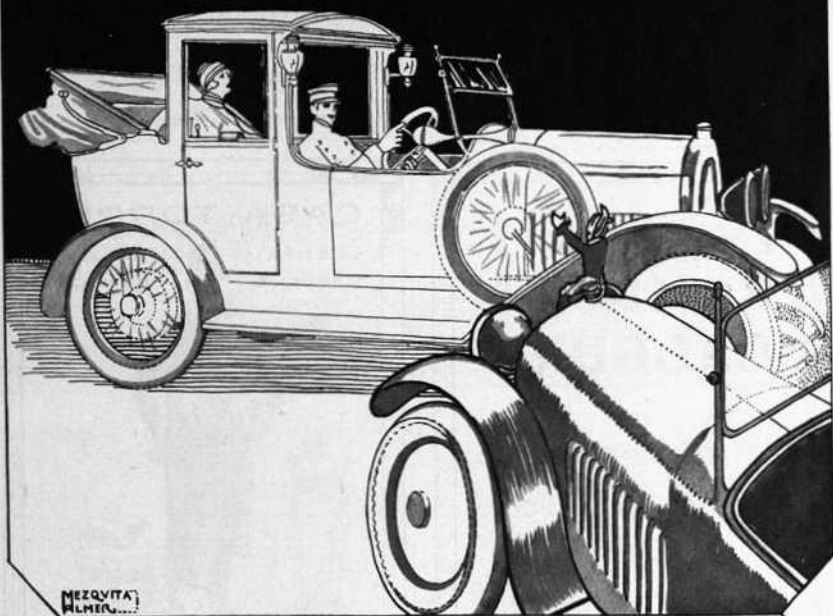
Varon Dandy

PERFUMERIA PARERA

LOCIO-EXTRACTE
 AIGUA COLONIA
 RHUM QUINA

Per a Senyor

TALBOT

Agents generals: AUTOLOCOMOCION, S. A.

RAMBLA DE CATALUNYA, NÚM. 90 - TELÉFON 422 G.

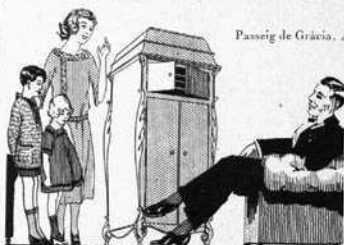
BARCELONA

Completeu la felicitat de la llar
adquirint una

GRAMOLA

i una col·lecció de

Discos marca «Gramófono»

Passaig de Gràcia, 4

**CESAR
VICENTE**

TOTS ELS LLIBRES

de literatura, novel·la, arts,
ciències, tècnica, religió, etc.,
en tots els idiomes, us els pot
proporcionar la

Llibreria Subirana

Portaferrissa, 14

APARTAT 303 - TELEFON 1579 A.

Barcelona

000

*Demaneu catàlegs i condicions
de venda al comptat i a terminis
de tota mena de llibres.*

**EXQUISITS
BOMBONS
CADBURY**

"King George"

"Prince of Wales"

"Royal Windsor"

"Jordan"

CASA TORRES

VESTITS I
CAPELLS

PER A
SENYORA

ESPECIALTAT EN ELS ENÇÀRREGS A MIDA

Pelai, 24 - Telèfon: 3924 A. - BARCELONA

Fabrica de Teixits de Llana

Francesc Llonch

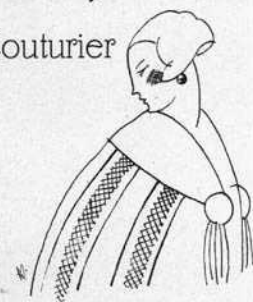
Antiga casa

JOAN LLONCH I GERMANS

S A B A D E L L

R. Primi

Couturier

Robes

Manteaux

Cailleurs

Passeig de Gràcia, 89, pral. - Tel. 1938-G
Barcelona

PRODUCTES
GLACÉ

Polvos antistampics - Polvos de sabó per a perfumeria

PERE GUSI

194 Margall, 33

ARENYS DE MAR (BARCELONA)

EMÍLIA TUTUSAUS

Professora

de Balls moderns de Saló

El·leçons només per a Senyoretes

Urgell, 131 - Barcelona

M. PALLAROLS

*Decoració d'interiors, Mobles,
Llàmpares, Catifes, Tapisseries*

*Pisos complets
des de 6,000 ptes.
Projectes i pres-
supostos per a
mobles d'encà-
rrec, hotels, ca-
ses de camp, etc.*

GOVERN CIVIL DE BARCELONA : MOBILIARI M. PALLAROLS

*M. PALLAROLS
es complau en com-
municar-li que en
els seus salons del
passeig de Gràcia,
44, i Consell de
Cent, 353 i 355,
presenta una expo-
sició de nous mo-
dels de mobiliari
de sa fabricació i
te l'honor de con-
vidar-lo per a la vi-
sita de l'esmentada
exposició, agraint-
li sa assistència.*

TAPISSERIES-CORTINATGES
CATIFES

RODRIGUEZ GERMANS

Rambla de Catalunya, 12 - Telèfon 4227 A
BARCELONA

Carrera de San Jerónimo, 34
MADRID

CAIXA

MUTUA

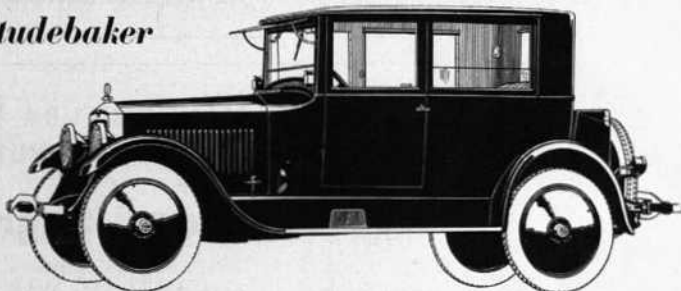
POPULAR

ECONOMAT DE BARCELONA

ESTABLIMENT MODEL EN TOTA CLASSE DE QUEVIURES
CARNISSERIA - PEIXETERIA - ULTRAMARINS
FRUITES - VERDURES I COMESTIBLES

RAMBLA DE CATALUNYA, 80 - TELÈFONS 1557 - 279 G.

Studebaker

L'AUTOMOBIL PREFERIT

perquè... cap dona major satisfacció i tots els de la seva reputació li doblen el preu

Tres chassis i dotze models de carrosseries

Agente general:

STEVENSON, ROMAGOSA I C^À

València, 295

SALÓ STUDEBAKER

I. PONS

Passeig de Gràcia, 54

RABAT

FONTANELLA, 16, 1º

SASTRERIA
SECCIÓ DE SENYORES

MODELS DE LES MILLORS
CASES DE PARÍS
ESTIL SASTRE I FANTASIA

TELÈF. 1687 A.

BARCELONA

Delicioses barretes de xocolata amb llet i avellana

FRY

Croquetes de xocolata amb llet

ANÍS PENEDES

El predi-
lecte dels
catalans

A. GALLEMÍ
VILAFRANCA

MANUFACTURA DE
GÈNERES DE PUNT

Torros i Sagristà

CANET DE MAR
(Barcelona)

FARMACIA INTERNACIONAL del Doctor J. M. Rossell

Rambla del Centre, 17. — Telèfon 1828 A. — Servei permanent. — Centre d'específics estrangers
PERFUMERIA HIGIÈNICA. — Gran stok de productes de perfumeria de les millors marques: Heubricant, Coty, Guerlain, D'Orsay, La-
segue, Fontanis, Doris, etc., rebuts directament de les cases productores. — Preus econòmics.
Gastrobiol Rossell, cura les enfermetats d'estímac i vies digestives. — Pectorals del Doctor Rossell, infalibles contra la tos.

El Borinot

*El setmanari d'humor de més circulació
d'avui en dia.*

Surt tots els dijous

20 cèntims

Demaneu-lo a tot arreu

Sanatori per a Diabètics

Carrer de Negrecornis (Bonanova) Barcelona

Telèfon 6346 G.

Situat en un dels indrets més agradables i el més sa dels voltants de Barcelona, prop de l'estació de la Bonanova del carril de Sarrià i dels tramvies del carrer Muntaner, números 38 i 39, parada del carrer de Copèrnic

Cuina de règim, laboratori d'anàlisi, personal especialitzat :
Tractament dietètic de la diabetes : Tractament per l'Insulina

Director:

Dr. R. CARRASCO FORMIGUERA

Antic «Teaching Fellow» (membre docent) de la Harvard Medical School de Boston (Estats Units d'Amèrica)

CONSULTORI

Provença, 326, BARCELONA - Telèfon 2329 G

HORES DE CONSULTA

Dimarts, dijous i dissabte, de onze a dos quarts de deu

Tant al Sanatori com al seu consultori particular, el doctor Carrasco Formiguera tracta exclusivament diabètics

Magnetos i Bugies M E A

Els millors magnetos i bugies alemanyes

C. CORNET, ENGINEER

Barcelona : Corts Catalanes, 481 - Tel. 35 H.

FABRICACIÓ
GARANTIDA

MIRALLS

CAMALÓ

Exposició i venda:
LAURIA, 9

Bellaterra

Fot. Sánchez-Catalá

UN BELL QUADRO DE DARRERIES D'ESTIU

El tocador

INTERIORS BARCELONINS

El bon gust i el luxe no són pas patrimoni exclusiu de les cases particulars, sinó que un i altre van trobant-se també als establiments públics, com és ara casinos, botigues, etc. Seria, doncs, una injustícia limitar les nostres informacions als interiors particulars. Que Barcelona ja no és la de les botigues modestes, sinó una gran ciutat amb cases i establiments muntats segons la sumptuositat que requereix la seva elevada condició. De la mateixa manera que la urbs, trencant el tancat de les muralles, anava expandint-se, tota enfebrada de creixença, l'antic esplendor del carrer de Fernando prenia dalit d'anar-se estenent, estenent, i ara ja,

La sala
d'espera

La sala
d'exposicions

EL PHOTO-ESTUDI AREÑAS

són molts els carrers que, per dir-ho planerament, es fan la competència. Bona cosa. Bé és, de llei, per tant, propagar-ne l'exemple i és amb aquest intent que reproduïm en aquestes pàgines els aspectes sobressortints i els detalls més interessants d'un establiment de tan bon to com el Photo-Estudi Areñas, al carrer de les Corts catalanes. La casa fa l'home: també fa la professió. Un art com el de l'Areñas requeria una casa com la que té, la qual li permet d'oferir digne estatge a les pintures, a les joies, a les antiguitats i, en general, als objectes de vàlua artística. Es comprén que mereixi la preferència dels «amics de la poesia» per donar-hi llurs lectures.

El salo-
net de vi-
trines

Detall de les vitrines

L'entra-
da a la
sala i la
vitrina
de les
joies

ELOGI DELS MESOS

SETEMBRE

D'aquest mes pot dir-se que és el patge d'una reina jove que té difunt el marit. La reina, naturalment, és la tardor, i el patge n'està una mica enamorat. Prou que es veu amb l'afany que mostra de sortir-la a rebre carregat de presents, de fruites assonades i prodigiosament acolorides. De raïms, sobretot. I heu vist res tan suggeridor i decoratiu com el raïm?.. Entre el barroc brancatge — coronat de pàmpols — dels ceps, damunt dels carros sotraquejants o sota els peus saltadors de les trepitjadores, el raïm és i ha estat sempre un motiu essencialment poètic. L'han pintat els artistes i l'han lloat els cantors; i, si el paganisme l'havia

CONTISTES CATALANS

LES ANIMETES

Ens ferem amics en el tren. Petits serveis i certes coincidències de pensament que freqüentment ataven la nostra conversa despertaren a la llarga la mútua simpatia, i l'home aviat s'esplaià i m'esplacà la tragèdia estrafaralla de la seva vida. Era un home jove, però envellit; magre, distingit, de posat trist, amb un rictus d'amargantor estereotipat en la seva boca. Mai reia,

ni mai alçava la veu. Començà la seva sorprenent relació parlant pausadament, i s'esplacà així:

«Jo era autor dramàtic. Jo fui el cèlebre Y, l'autor de *La dama encisada*, *El vel*, *La grata tració* i d'altres obres que vós coneixeu prou bé, que tothom coneix perquè foren traduïdes a vèries llengües, obres gairebé populars arreu on se representaven. Les meves obres no deixaven el cartell fins, almenys, la cinquantesima representació. L'èxit, la glòria i la fortuna eren sempre al meu abast: jo era feliç. Un dia,

però, vaig deixar d'esser-ho, i d'aleshores ençà sempre he sigut desgraciat, desesperadament desventurat. La causa del meu terrible trasbals fou l'estrena de la comèdia, en dos actes, titulada *Hereus!*

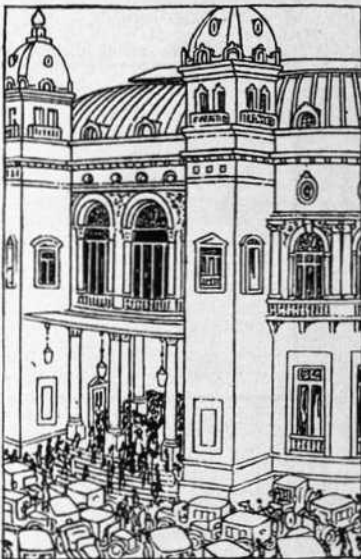
Tot just estavem a la quarta representació d'aquesta obra, quan una citació per a judici conciliatori me fou adreçada pel jutge. El meu demandant, un desconegut, al·legava que un dels personatges de la meua darrera obra al·ludia groïllera i calumniosament a la seva mare i, com a conseqüència, m'exigia una suma enorme en concepte de indemnització. Jo no en vaig fer gens de cas: de seguida vaig veure en la persona del meu acusador el xantagista que sovint percaça els afavorits de la fortuna amb menaces de procés, escàndol, etc. Vaig refusar tota conciliació, sobretot en haver esmentat que el pretext de la seva querrel·la era la igualtat dels noms d'un dels personatges de la meua obra, Rosa Espelt, l'arcabota, la falsificadora del testament de Lord Flesham, i els de la seva mare. Estava segur que el jutge veuria en aquesta coincidència de noms, cas d'«esser certa, només que un joc de l'atzar. El meu demandant no em deixà pas impressionar pel meu menyspreu i començà el procés. Jo vaig nomenar procurador i advocat i a ells vaig confiar la qüestió, bo i desentennat me'n del tot. L'èxit de la meua comèdia no minvava, ans augmentava cada nit, potser a causa del minso rebombori que el procés esmentat hagués pogut despertar en l'opinió.

Aviat, però, vaig haver de sortir de la meua inhibició i d'interessar-me més del qu'm pensava en aquella estranya querrel·la. Un dia, em sembla que era el de la vint-i-sisena representació, el jutge ordenà la suspensió de les representacions. — Això era greu. — Que havia passat? Que la coincidència no apareixia pas tant atzarosa com jo suposava: els dos noms de la meua Rosa Espelt eren exactament els de la

mare del denunciant; el lloc on passava la comèdia *Hereus!* era a Santa Creu de Tenerife, que era també allí on residia l'autèntica Rosa Espelt; els personatges principals de l'*imbroglho* de la meua obra portaven noms iguals als de certes persones que intervingueren en una disputa per causa d'herència de la veritable Rosa Espelt, i el legatari d'aquesta real herència era un lord anglès, el qual, adhuc no nomenar-se Flesham com el legatari de la meua comèdia, s'havia realment anomenat Gresham!

Jo no podia creure tals falòrnies. No podia creure en una tal sèrie de coincidències: creure en la veracitat de tot això me semblava demència, i de sols haver-ho de repudiar ja em sentia mig enfollit. No obstant, el sumari explicava i detallava tant minuciosament totes les diligències indagatòries que el jutge instructor havia emprat per a comprovar aquestes identitats de llocs i de persones, tot semblava tan palcrament, tan escrupolosament diligenciat que gairebé calgué rendir-me. Emperò, així i tot, me semblava la cosa tan absurda que vaig voler de totes passades anar jo mateix a l'arxipèlag canari per cerciorar-me. Vaig tornar-ne aclaparat: tot era cert, i encara vaig comprovar altres coincidències, secundàries i sense transcendència, però que ajudaren a trastornar el meu enteniment i a destruir la meua salut.

No m'ho podia acabar: no hi trobava aclariment, ni explicació, ni ombra d'indici de defensa. Un fet me neguitjava especialment i era que, tot recapitulant el que en podíem dir gestació de la meua ment d'aquests noms i cognoms i tota la resta, vaig evocar la tortura enorme, el dolorós titubeig que vaig sofrir per batejar i situar els personatges de la meua obra: recordava ben bé que justament la protagonista s'havia d'anomenar Mergorida... no se què; que el legatari no havia d'esser cap lord, sinó un simple Andreu Bonet; recordava que l'escena havia de passar a una vila de la Côte d'Azur, que els restants personatges no s'havien d'anomenar tal com s'anomenaren definitivament; recordava, sobretot, que em vaig penedir dues vegades i que altres tantes vegades vaig reposar com per força els noms fatals. Això em suggerí una prova de descàrrec i

com un huracà vaig anar a confiar-ho al meu advocat. Hom podria comprovar aquesta indecisió en les quartel·les manuscrites, naturades i esmenades vèries vegades, quartel·les que figuren com a peces de convicció en el sumari. Però, el que són les coses:

el sumari estava conclos, i segons me digué l'advocat, aquest tubatge, al contrari del que jo esperava, era presentat com a testimoni de càrreg, com una prova evident de la meua voluntat de fer mal, tot lluitant alhora amb la por de les sancions.

El resultat... no ho volguen saber: desastros. Vaig haver d'inutilitzar la comèdia, pagar una indemnització arruinadora i sofrir tres anys de presidi... tres anys de follia, segurament, perquè jo no en recordo res, llevat de l'entrada a la presó i la sortida de la casa de salut de Saint Gall, quan feia cosa de tres anys i mig de la sentència.

Després d'aquest daltabaix, la meua fortuna havia disminuït de dos terços i jo no em sentia amb enxa per a escriure res més. Estava curat, però em sentia atordit, aleblit, sense voluntat ni energia ni desig de res, gairebé no tenia ni tacte al coixinet dels dits: anava pel mon, corrent hotels i visitant terres noves per a distreure'm, seguint el consell dels meus metges, però semblava que no veia res: no em sabia fer càrrec, no sabia lligar les idees. De mica en mica, però, vaig eixir d'aquest encis, i encara que mai més me vaig sentir capaç d'escriure pel teatre, la meua intel·ligència i la meua sensibilitat anaren refent-se i actuant fins a la manera normal.

Quan ja semblava que anava oblidant aquest cruelíssim episodi de la meua vida, vet aquí que resuscití violentment, de la inesperada manera que veureu. Jo soc un home molt nerviós, molt susceptible al meu viure psíquic: sofriexo o fruixo més que ningú dels accidents de la vida interior i exterior, percebeixo més aviat,

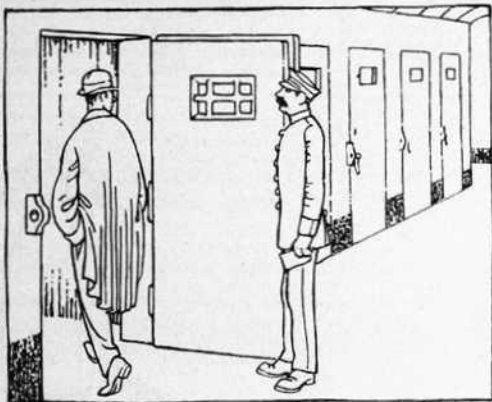
més de pressa i més intensament que el comú de la gent un seguit de percussions interiors, de crits, d'avisos, de presentiments, de concauses que — n'estic segur — no perceben la immensa majoria de la gent. Quan jo era adolescent, era un noi malaltic, insotiable i hipocondríac: no podia anar a estudi, era un ganac i tot just sabia llegir i escriure mitjanament. En canvi, tenia aguditzada en extrem aquella percepció interior, i els seus fenòmens, que meravellaven i inquietaven força a la meua família, eren molt freqüents. Després del servei militar, aquesta percepció es ralentí i de mica en mica les seves manifestacions s'espaïaren més. Un d'aquests fenòmens d'agudeza psíquica era el de sentir-me en un escenari: carrer, interior, etc., en un ambient, entre gent i accions ja conegudes, ja viscudes o bé conegudes per endavant, per manera que podia dir-me: ara passarà això, ara vindrà En Pere, ara passarà un gos negre i blanc i algú li trepitjarà la cua, ara En Berenguera et demanarà foc, etc., etc. I aquesta predicció d'aconteixements, gairebé sempre banals, esdevenia amb una precisió absoluta a uns segons només de preterit. De sobte la facultat de reviviscia o de predicció s'estroncava i tots els següents aconteixements de la vida normal i inexpressiva, no menys banals que els aconeteixements sorprenents d'abans, se lligaven tan normalment que jo em quedava bo-cabada, pensant si no hauria sofert una hal·lucinació.

Vet aquí, doncs, que un dia, en eixir del Museu de l'Estat, a Amsterdam, vila que visitava per primera vegada, en trobar-me davant d'una llieteria que hi ha a l'altra banda del canal, tot d'un plegat vaig sentir una immensa emoció, una d'aquelles sotragades psíquiques tan freqüents en altres temps i que ara anava oblidant i arreeconant, cada dia més convingut de llur caràcter hal·lucinatori i mentider. Aquella placeta que mai no havia vist se m'ofertí tot d'una a l'enteniment com a la vista, i amb la claredat de cosa

familiar, com si en sapigués tots els recons i la història; contrast radical amb l'embadaliment i sorpresa que contemplava i descobria tots els altres carrers, canals i monuments de la ciutat. Jo em deia, com per a cloriar-me contra tota hal·lucinació, que a la cantonada trobaria, perquè aniria a comprovar-ho, en trencar el xamfrà de la llieteria, una paret cega amb uns branquillons sobrelleixints que penjarien fins a l'abast de la mà, i una caseta vella, d'un sol pis, a continuació, amb una vella al portal, pintant de groc la porta. Vaig trencar i vaig comprovar l'existència de tot això. Vaig sentir que immediatament entraria a la llieteria i que hi trobaria un argeli que vaig conèixer anys enrera a Marsella, amb el qual lligaré bona amistat i que ja no havia tornat a veure mai més. Comprengui que l'agafaria irat pel clatell i que l'obligaria a dir-me el secret de la gran tragèdia meua. Bon punt m'havia imaginat això tan incongruent, ja agafava, tot tremolós, el pom de les ventalles d'aquella cremeria i engrapava rabiosament a l'amic de Marsella i li eixordava les orelles bo i cridant-li: — Me les paragaràs totes! Ja ho sé tot! Vull que m'ho expliquis tot o et mato com un porc aci mateix! Jo, en veritat, no sabia res, ni sabia perquè jo afirmava saber-ho tot. Ell no les tenia totes: estava blanc com la llet que havia deixat a mig beure. Repapijaveu, no sabia ben bé el que es deia. Me pregà amb terror que no fes soragata i que existissin, que m'ho confessaria tot. Ens arribàrem a un pare, allí a prop, i, seguits en un banc, començà a explicar-se. Jo havia sigut víctima d'una suggestió; els noms dels personatges i dels llocs de la meua comèdia m'havien sigut imposats amb coacció

subconscient per ell en persona; les vistes que em feia i en les quals jo em sentia tan bé, tan cordial i comunicatiu, eren visites interessades, en les que tot parlant de les coses més heterogènies i més apartades de la comèdia llatidica que aquells dies jo estava escrivint, no cessava subconscientment d'imposar-me els noms de persones i de llocs que li convenien. En realitat, ell no era l'actor principal d'aquell terrible frau, ell no era més que

l'agent del veritable coaccionador. Aquest era un tal Albert Espelt, home de gran potència suggestiva, el qual al·lucinava l'argeli sobre això i allò i el de dues enllà que hauria de fer cada vegada que en visités. De les dues centes mil pessetes que em sotragueren per mitjans legals, l'argeli ne cobrà vint mil només. — Tant se val, vaig dir-li; anem, correm, on viu aquest Espelt? — Ai làs; qui sap on havia sabut més n'havia sabut res, encara que li havia fet proposicions de córrer món i de temptar la mateixa aventura en altres llocs, car sembla que ell sol no podia o bé no es veia amb forces per a suggestionar directament. Jo, que revelava de la bona fe del meu interlocutor, ja no el vaig deixar de petja. De seguida me li vaig imposar: Faràs les males i te'n vindràs amb mi. — L'argeli obela cegament. Estic segur que, si li ordeno de passar endavant i esperar-me al jutjat del districte XIVè, el meu districte, en la vila de X, ho hauria completat al peu de la lletra. De totes maneres, sangrant-me amb salut, vaig voler tenir-lo sempre sota la meua mà. Arribàrem a X: anàrem a veure el meu advocat. Recloguerem l'argeli a la cangri i emprenguerem la revisió del procés. El meu honor fou rehabilitat i vaig aconseguir

recobrar cent trenta mil pessetes de les que anys enrera els dos pocapenes es repartiren.

Sembla que tot ja siga aclarit, oi? Doncs, no, senyor: ara ve el més picant d'aquesta història. Sapigueu per endavant que els dos

bergons sortiren absolt! En obrir el procés meu, calgué haver la presència de l'acusador aquell que ara esdevenia acusat. Costà molt de pescar-lo, però, a la fi, l'encampàrem a Barcelona. Un cop a la garjola, l'home no triga pas gaire a confessar: era un home encara més curt de geniqueu l'argeli. En el nou su mari, declarà que ell mai havia coaccionat directament perquè no hauria pogut fer-ho, no estava dotat per a obrir a proximitat, havia de delegar a un altre la seva coacció, la qual no era coacció sinó prec, un prec exasperat, d'un patètic irresistible. El senyor Espelt encarregava a l'argeli que em demanés per Deu i pels Sants que posés als meus personatges tals noms i no tals altres. Aquest no sabia que demanava això ni allò ni res de concret; sabia només que venia a coaccionar-me de genolls en terra i els ulls amaratats en llàgrimes; no podia, però, deixar de complir l'encàrrec del senyor Espelt, cosa inapel·lable per a ell, i a la qual no es podia substraure malgrat la consciència que tenia d'obrar fraudulentament. D'altra banda, el senyor Espelt no hauria intentat aquest frau, si jo mateix (senyor meu) si jo mateix, l'autor dramàtic, no hagués incitat al senyor Espelt, també de manera subconscient, a venir a manllejar els meus papers i no l'hagués autoritzat (comminat, deia el senyor Espelt) a planejar aquella estratagema de la meua calumniosa comèdia titulada *Hereus!*.

En arribar aquí de la narració del meu amic de viatge, jo estava excitat i emocionat com si hagués sigut el mateix comediant. No obstant, vaig gosar insinuar que tot allò em semblava enorme i absurd, exhorbitant.

No obstant, replicà el meu company de camí, tot pogué ésser comprovat. En la revisió d'aquell procés intervingueren pèrits psicòlegs, psiquiatres, psicoanalistes, magnetitzadors, metges especialistes d'afecions nervioses, metapsiquistes, — que sè jo! — hom requeri fins les llums del cèlebre doctor Coorke, de Londres: tots els controls de les incomprendibles declaracions dels acusats resultaren positius — al menys fins al límit de l'experimentació científica, de les possibilitats científiques d'aquell moment. — Per fi la prova decisiva fou quan el pèrit radipsiquista demanà una inspecció dels vells papers del meu despatx per cer-

car-hi una prova escrita que havia d'existir, d'aquesta meua inconcebible voluntat d'ésser vexat, espoliat i deshonrat públicament. Amb penes i treballs, hom arribà a trobar dintre un volum de les obres de Bernard Shaw, a manera de senyal de lectura interrompuda, un borrador de drama de lletra evidentment de la meua mà, en el qual el protagonista, un pintor molt celebrat, associat de glòria, de fortuna i de benestar, embrutit i enervat per una vida massa planera, cerca desesperadament la manera de poder *fruir* de la dissort i no la troba, no la pot trobar perquè àdhuc aquesta facultat imaginativa se li ha atrofíat. Aquest pintor seria una imatge de jo mateix. Jo no vaig voler negar que, en efecte, en estrenar *Hereus!* començava a sentir-me una atrofia així i un embafament de benestar que s'assemblava força al de l'imaginat pintor, i fins me semblava recordar que jo havia planejat aquell drama.

En canvi, ningú no ha pogut aclarir mai els motius de coincidència entre el tema d'un testament i d'una herència imaginats per mi i l'herència i testament en què la senyora Espelt estava barrejada. A no ésser que el subconscient del jove Espelt, més abans encara, hagués treballat el meu subconscient!.

El meu company de camí acabà la seva narració i quedà tan captivat que, sigui per la terrible preocupació que reflexaven les seves faccions, sigui per l'extravagància del seu relat, jo em sentia, més que commogut engunat i inquiet. Al cap d'avall a fi de treure'l de l'encaparrament, el vaig saccejar i li vaig preguntar:

— I quan succeí tot el que m'acabeu d'explicar?

Calgué saccejar-lo més fort i repetir dues vegades la pregunta. A la fi, com aquell qui es desperia, digué precipitadament:

— Oh!... no sé, molt temps: quan la psicoanàlisi estigué més avançada. Ara no serien encara possibles aquelles recerques i comprovacions!

Després, en tot el trajecte, que durà dues hores, no vaig poder arrencar-li ni un mot.

En baixar ambdós del tren, a Niça, vaig oferir-me a acompanyar-lo, però ell, esquerp, no ho volgué. Es quedà a l'estació, perquè digué que se n'havia d'entornar immediatament cap a París. Mai més n'he sabut res.

(Il·lustracions d'Apa)

JOAN SACS

APUNTS PER A DRAMES, CONTES, POEMES I NO- VEL·LES, EXTRETS D'UN

CARNET DE NOTES, ANÓNIM, TROBAT SOTA UN TAMBORET D'UNBAR

Així podrà ser un conte per a infants. Cada tarda, acabada l'estona de sobre-taula, Fly, el gat blanc, queda amo i senyor de la galeria. Tothom ha reprimat els seus quefers, la tieta soltera s'ha tancat a la seva cambra per resar a Santa Rita o per evocar records que ja comencen de ser llunyans — i l'àvia dorm la sesta al balanci del menjador. Fly, amb tot i que el sollet el tempta a imitar l'àvia, no ho fa. De dies que té una oleonú, apoderant-se dels dos peixos, tornassolats que volten incessantment per dins de la peixera. Per més que fa ja no sé quantes vegades que ho prova, no pot sortir-ne: els peixos, amb un estoicisme segurament no igualat, segueixen fent

el seu fet, arribant fins al nivell just de no ser agafats. Cal confessar que tenen una aliada molt poderosa, que és la tieta soltera, la qual, havent endevinat les intencions de Fly, posa una gran cura en que l'aigua no pugui situar-los a l'abast del felí perseguidor. Segons un rebot que comença de mirar-se les noies, diu que la tieta protegeix els peixos perquè llur cudeig li recorda les passejades per sota el seu llit d'un pretendent que va tenir durant quatre dies. Fly, però, al cap d'avall troba la solució. Com que l'àvia és la seva aliada, un dia jugant, com de costum, amb ella, se li apoderarà del capdell de fer mitja i a l'endemà els pescarà amb canya.

Començarà el drama a un quart d'onze, que marcarà el rellotge de la saleta. El marit haurà sortit a les deu, per anar al Casino. Vellint-li l'honra i la fortuna, queda encès el fanal de l'entrada. Sobre la porta i entra un jove que procura de no ser vist. El fanal, fa l'ull més viu que mai. La senyora surt a rebre el galan i el fanal ja no veu res més fins que aquest se'n va. La feta es repeteix diverses vegades. Un vespre el senyor torna més aviat i sorprèn la parella. Darrera d'unes escenes de gelosia i de plors, es posa en clar que el visitant és el germà de la senyora, el qual, com que està enemistat amb el senyor, aprofita les seves absències per parlar amb la seva germana. L'acabaré amb una entenedora reconciliació.

Ja és hora que s'escrigui un bon poema en elogi de les nostres donzelles. Situaré unes noies d'ara en un prat, en plena primavera, i diré que en elles, a desgrat dels vestits i capells «dernier cri», hi ha perpetuada tota la gràcia hel·lènica.

S'ha de lluitar contra les novel·les de tesis. La novel·la vol emoció i elegància d'estil. És un art de delectació i no de pensament. Haig de procurar, doncs, que la meua sigui molt sentimental. L'escriuré amb l'estil més adequat, que és el preciosista, i amb forces punts suspensius. Uns amors ben contrariats... Ella, rossa i, en els grans moments, amb la cabellera estesa... Ell, bru i amb una veu tota feta a

rendir, com el vent rendeix les branques... Cada capvespre es trobaran vora d'un brollador... La lluna no hi faltará mai, a l'obje de posar un dring argentí a l'aigua saltadora i a les paraules arborades... Finalment, els joves, no podent aguantar els contratemps, es submergiran al safareig del brollador... A l'endemà, en lloc de trobar-hi els naufrages, el safareig sobreviscarà, convertida l'aigua en flors.

CAPELLS

Nova temporada! Heus aquí expressat amb aquestes paraules un concepte que, si de primer any pot aparèixer de la major placidesa, meditat només una mica, significa tot el contrari: il·lusions, dultes, inquietud, en fi. Quants i quants milers de dones es fan aquests dies la mateixa pregunta: «De les modes llençades, quina triomfarà!...» No arribarem a dir que aquest problema tingui la gravetat del que es plantejava Hamlet en el famós monòleg, admitem, però, que per a una elegant té tanmateix la seva transcendència. Apuntem, per a informació de les nostres gentils lectores, la tendència que amb més entusiasme aconsellen els grans creadors de la moda parisienca amb referència als capells. Sembla, abans que tot, més que probable que és arribada la fi de la «cloches». La petita forma acampanada, de tanta ac-

DE TARDOR

ceptació fins ara, cedeix la seva plaça a la forma alta i plana. La nova temporada, doncs, ens porta el capell forma Directori, amb la limitació cada cop més extremada de les ales. Així, la figura esbelta, la línea recta s'allargarà més encara, servint el que sembla gust general. Dues altres formes intenten disputar-li el predomini: la forma Imperi i el tricorni. Vol dir això que persisteix l'intent de masculinitzar la figura femenina. El turbant seguirà portant-se. Quant al color es pot predir que en un tant per cent molt crescut: serà negre i, quant als ornaments, que el preferit serà l'aigrette i, també, la cinta de vellut. Els capells de forma ample, amb tot i les temptatives acomplertes durant l'estiu per imposar-los, no menen pas, per ara, camí de tornar, més que més no podent-se esgrimir en favor d'ells l'argument de que defensen del sol.

CASAMENTS DISTINGITS

Photo-Estadi
Arredós

*Miss Chandler i Miss Hammond
que celebran el casament d'honor en
les boques del Lord Duane i la senyora
Barbara Murray, a París*

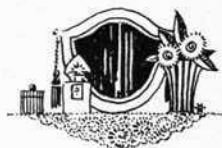

*Senyora Mercè Cardellach
de Fernández*

*Senyora
Josefa*

*Miró de
Mirabent*

ALBUM DE LA GENTILES A

Senyora Maria Teresa Baladia de Massó

Conversa amb una modisteta

OMENEC per declarar un conveniment que tenim de fa molt temps: que les modistes barcelonines són superiors, per molts de conceptes, a les de tot arreu del món, inclús les de París. El que hi ha és que amb les nostres no s'ha fet — ni de

bos tros — la literatura que s'ha fet amb les altres, especialment amb les parisenques. Fixem-nos amb un detall ben simptomàtic: el del teatre. Els autors catalans, enderiats amb el ruralisme i darrerament amb l'aristocracisme, no s'han adonat que tenien davant dels ulls un personatge, el de la modisteta, que podia portar un aire de gràcia i de joventut a la nostra escena, una mica massa seriosa i antiquada. De més a més, els oferia encara una altra avantatge, que és el de poder estudiar el personatge d'aprop, cosa que generalment no esdevé amb els que ens ofereixen.

I el que acabem de dir dels comediògrafs, pot dir-se de la generalitat de la nostra gent. A còpia de veure-les cada dia, les modistes passen poc menys que inadvertides, com les flors de la Rambla i els cent llumets de color que cada nit es reflexen en les aigües del port. Només els fan justícia els estudiants i els dependents de comerç.

Ja és simpàtic aquest darrer fet, però no és prou. Les nostres modistes fan honor a la ciutat i aquest honor mereix, ultra aquell rendiment íntim, que se'ls rendeixin també les plomes dels nostres escriptors. Quin camp més ample d'il·lusions i de desil·lusions, d'alegries i de tristesses, de vida bategant, no s'albira solament d'aturar-se a pensar-hi! I quina ratxada de frescor i d'aroma no n'arriba!

Per tal de predicar amb l'exemple, hem volgut donar categoria de personatge de les nostres intervius a una modisteta. Només que, perquè resulti una cosa més nostra i per llevar-li tot aire pretencions — tan senzilles com elles són! — defugim el mot estranger i el substituïm pel de conversa.

L'hem anada a esperar — a una modisteta no se la visita o se li escriu, sinó que, gaia cosa! se la va a esperar —, havent dinat. L'hora que segueix al dinar és la millor, no tractant-se d'un enamorat, per acompanyar

una modisteta. Bon punt l'hem vista, hem avengeat, capell en mà, a saludar-la. De seguida, li hem demanat si «no li faríem cap mala partida» seguint el camí d'ella al seu costat. (Ens coneix de temps i sabia que no podia haver-hi cap intenció diem-ne romàntica en el nostre desig). No obstant, se n'ha estrenyat una mica i l'estranyesa s'ha convertit en lleuger esverament quan li havem insinuat que volíem celebrar-hi una intervui.

—No em faci riure —, ha cuitat a respondre, ho i rient amb una frescor incomparable. —Pobre de mi.

—Es té per pobre i posseeix una fortuna d'encisos?... No en parlem més; comencem.

—Amb una condició: que jo abans preguntí.

—Molt bé.

—A veure, doncs. He observat moltes vegades que, quan passo jo o alguna companya que li és coneguda, vostè saluda treient-se el barret.

—Naturalment.

—No tan naturalment com això. La totalitat dels homes no ho fa pas.

—Ah, ja comencem. Es refereix al fet de descobrir-me?

—Exacte. Sembla que hi ha una llei que aconsella de practicar aquella acció només a la presència d'una dona

—dama o senyoreta — que porti també capell.

—Potser sí; però, com que és una llei absurda, jo no l'acato. Fixi's en un detall: vostè sap que hi ha noies que habitualment surten sense res al cap, però que en determinades circumstàncies — per anar amb altres amigues que en porten, perquè és festa o pel que sigui — es posen capell. Aleshores, segons aquella llei, un hom, en trobar-les, ha de descobrir-se, cosa que no fa els altres dies.

—Així és.

—Doncs, bé: aquell home no es lleva el capell per la

damisella, sinó que se'l lleva pel capell que ella porta. Em sembla gairebé idiota.

—No en parlem més. Ja em creia que era així, però m'ha agradat sentir-li explicar. Ara... si encara persisteix amb aquelles males intencions... preguntí.

—Molt senzill: li agrada la professió?

(La nostra interlocutora, en sentir la pregunta, s'ha animat ràpidament i s'ha posat a parlar entusiasmada).

—Ser modisteta? Ja ho crec. Havent de dedicar-me a una professió, la prefereixo entre totes. Té tants atractius! En primer lloc, el taller. El taller... no sé com explicar-li... és... la nostra Universitat. Potser per aquesta raó els estudiants i les modistetes som tan bons amics. Ah! amb un títol de més en favor del taller: que acostumem a sortir-ne ben ensenyades.

—D'acord.

—Les companyes de taller som una mena de família: ens comuniquem les impressions, ens ajudem sempre que cal i... renyim més d'una vegada. Les sales de prova són per a nosaltres un escenari en representació constant o, potser més justament, un confessionari.

—El luxe de moltes senyores és un pecat...

—...i s'en confessen a casa de la modista. Ningú, com nosaltres, sap de la manera que es paguen... i que no es paguen molts vestits.

—Però aquest luxe —de les que no poden i de les que poden sostenir-lo— no els és motiu de temptació, de tortura?

—Generalment —i el caràcter extens de l'affirmació li treu tot aire de particular vanitat— som entenimentades. S'ha de tenir en compte, d'una banda, que, al taller s'hi entra d'aprenentia, a una edat que no coneix els mals pensaments, i, de l'altra, que, a mida que aquests és presenten, el que hem convingut d'anomenar confessionari va alliconant-nos amb exemplar oportunitat. Sabem prou el que costen certes coses!

—Es interessant.

—Es clar que alguna no se n'aprofita, però tingui per cert que la que cau hauria fet el mateix en altre ambient.

—Així, el comparar-les amb una papellona a la qual cega la llum...

—...és una injustícia, una grollera llegenda de—si em permet la denominació—vells verds. Ja sé que vostè no la

creu, però, no obstant, vull permetre'm d'oferir-li la prova. Quantes modistetes no ha conegut vostè, que de primer ha trobat que anaven al taller soles, després acompanyades d'un jove i que ara veu de tant en tant amb aquell mateix jove, que ja és el seu marit, i una o més criatures?

—Moltes.

—Doncs, el restant és un tant per cent reduïssim. Ens agrada fer goig, anar ben vestides, potser més que a

les altres noies, perquè la professió ens hi inclina. Però això ho aconseguim a còpia de gust, d'enginy i de sacrifici.

—I amb un total reciprocament. No vull referir-me a vostè, perquè no es cregui que l'adulio, però és un fet que es comprova cada dia que a moltes de les nostres modistetes no els falta sinó posar-se capell per semblar unes senyores. Tan distingides són!

—Ben cert.

—I no creu vostè que ja va essent hora que es decideixin a posar-se'n?

—Sí. En això les mecanògrafes fan bé: quasi totes en porten. Tantes coses que acceptem de França i no n'acceptem el dur capell.

—Aleshores, perdrien

el constant homenatge que inspira el seu pas.

—Els estudiants i els dependents ja ens coneixerien.

—Li agrada que li diguin coses boniques?

—A quina dona no agrada?... Una gentilesa, un elogi copsats al vol tenen una frescor suauíssima de carícia. Cada vegada que un estol de joves es divideix per fer-nos passar per entre una pluja de galanies, cada una de nosaltres obre com qui diu tots els sentits per no perdre'n ni un efluvi. Es lo nostra millor fortuna!

—I no li fa por perdre-la? Perquè... l'altre vespre em va semblar que anava acompanyada...

—Per això l'estimo més que mai.

—Val més l'amor.

—De segur. Però el cor em diu que l'hauré d'enyorar.

—Una cosa que s'enyora és una estrella llunana. Des d'ara li auguro, per eclipsar-la, el resplendor solar de mitja dotzena de fills.

—Verge Santíssima!

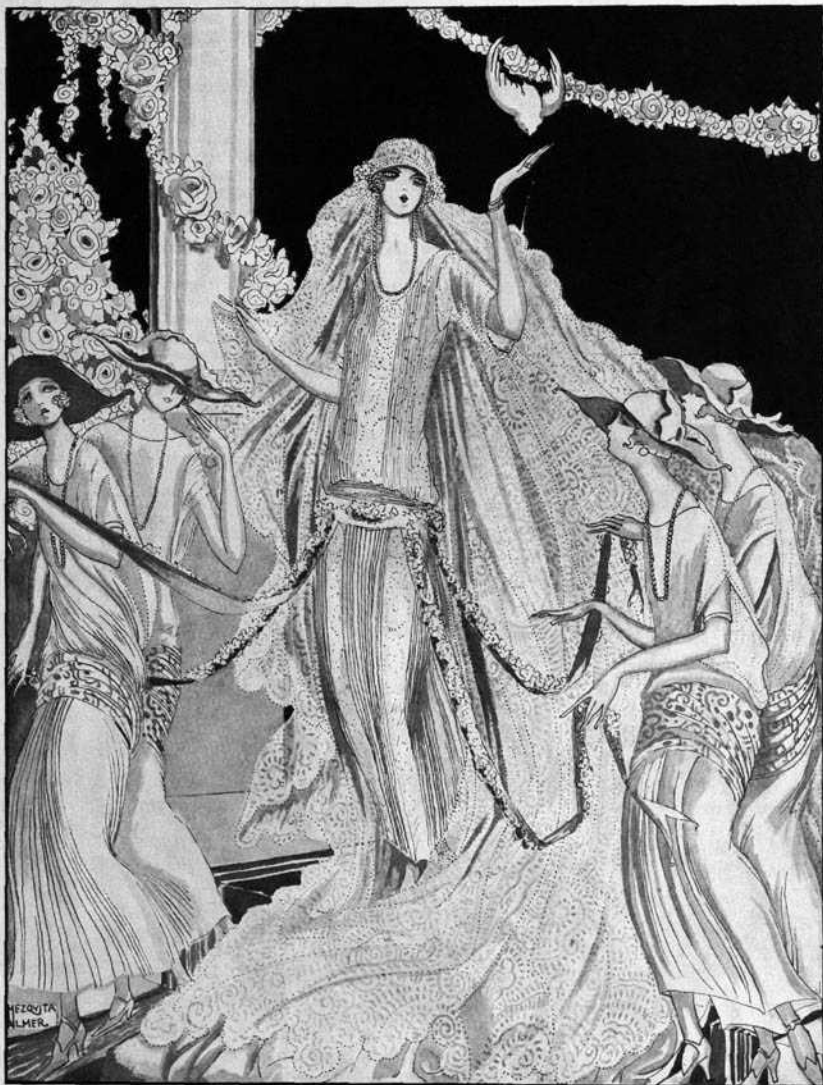
Havien arribat a terme i la modisteta, pujant l'escala tota enriolada, m'ha fet adéu amb la mà.

JUST COMES

L'estrella del mes de setembre és la Mare de Deu de la Mercè, patrona de Barcelona. Però, de més a més, té una altra invocació que de segur estima ben especialment: la de Mare de Deu dels nuvis. Barcelona ha oblidat bon xic la seva Patrona; els nuvis, en canvi, cada dia li són més fidels. Sobretot pels volts de la diada solemne. Repareu, sinó, el seguit de cotxes, amb els cavalls enflorats de tarongina, que es veuen pels carrers. Per això ens plau de dedicar aquestes pàgines a fer l'elogi prolà del casament i dels dies, plens d'inquietut i d'emoció, que el precedeixen. Per la dona són en veritat dies de glorificació. Els elogis no els comparteix

amb tals i tals altres, com esdevé en les festes de societat, sinó que són per ella sola. I les satisfaccions van envaint-la de la manera més gentil. La compra del nuviatge, les transcendents preocupacions en la tria dels colors i de les formes, els presents de parents i amics i les visites dels que acuden a veure'ls — tan elegantment retingudes per En Mezquita en la primera d'aquestes pàgines —, el planejament del viatge i, finalment, el gran dia, veritable apoteosi de flors, de besades i d'enhorabones, una mica emboirat de misteri, però, precisament per aquesta mica de misteri, més bell encara. Que l'amor sigui tot temps propici a les núvies de Catalunya!

ORIENTACIONS DE LA

La línia recta, doncs, la figura esbelta i, aprimada continua tenint al seu favor tots els sufragis dels creadors de la moda. És la condició que dona unitat a la gran varietat de tendències exposades en començar la present temporada. D'aquestes tendències, la dominant a hores d'ara és la que intenta ressucitar la moda de l'època del Directori, adaptant-la naturalment al temps que som. Veurem, per tant, les nostres elegants habillades amb redingots, coll alt i corbata, i fins no seria estrany que les més extremades adoptessin el bastó i tot. Com a reflexe d'aquesta moda, és portaran molt els colls alts —dobles la majoria i algun de triple— combinats amb altres creacions. En els vestits de nit, l'ascendent que és proposa té, indubtablement, un major prestigi: torna la túnica. Els classicitants estan d'enhorabona. Pel que fa a l'elevació que ha de

(Model
de la casa
Lucile)

(Model
de la casa
Boué saurs)

NOVA TEMPORADA

tenir la cintura, no s'acaba d'arribar a un acord. D'una banda, l'influència Directori l'orienta cap amunt i, de l'altra, la manté avall l'acceptació que continuaran tenint els volants. Queda, consegüentment, a disposició de tots els gustos. En canvi, la tendència a escurçar els vestits cada vegada va guanyant més partidaris. Fet i fet, és una conseqüència lògica de voler imprimir la màxima esbelta, la major idea d'agilitat a la figura femenina. La roba que promet tenir totes les característiques d'una invasió és l'escocès, tant de llana, com de seda. Quant als altres detalls, la majoria de models vénen amb prisats i no pocs amb volants i plecs, que lleven el posat de tub que prenen molts vestits d'ara. Finalment, la moda recomana una gentil i vària vivacitat en els colors, sobretot els clars. Dominarà, però, el verd, conservant el negre el seu elevat lloc d'honor.

(Model
de la casa
Lucile)

(Model
de la casa
Bernard)

Com es confeccionen les grans pel·lícules

Tots estem, naturalment, d'acord en que el cinematògraf pateix de la falta de dos elements amb referència al teatre: un element essencial, que és la paraula, i un element d'ordre secundari, que és el color. Moltes provatures s'han fet per aconseguir ambdós elements sense que per ara s'hagi obtingut cap resultat satisfactori. S'obtidrà més en avant? Qui ho sap? Veiem tantes coses que els nostres avis haurien considerat com una bogeria!... Deixem, doncs, prudentment al temps que dicti la resposta.

Però si el cinematògraf presenta aquella inferioritat, en sofrir comparació amb el teatre, en canvi ofereix alguns ben positius avantatges, gràcies als quals només és explicable la immensa popularitat que gaudeix actualment i que no porta pas traces de minvar, sinó tot el contrari.

El nostre segle és el segle del cinematògraf. No hi ha més remei que rendir-se a l'evidència. Gent de tots els estaments de tots els països, en un plebiscit espontani i per un nombre que mai no ha aconseguit parlo, així ho proclamen cada dia i a cada hora. Cap afició ha arribat a gaudir, d'encà que món es mou, de tanta i de tan ingènument apassionada universalitat.

Bona prova ens en ofereix una de les fotografies que il·lustren aquesta informació. Ens referim a la que mostra el savi doctor Einstein, volat d'Asta Nielsen, de Henry Porten i altres companys, contemplant en un escenari de la «Neuman Production» la confecció d'una gran pel·lícula. Moltes vegades s'havia sostingut que

el cinematògraf era un art per a un públic inferior; qui ens havia de dir que tal afirmació la faria anar en orris una persona de tan alta condició intel·lectual com és l'eminent inventor de la teoria de la relativitat! Qualsevol s'entesta a sostenir una opinió! Digressions de banda i tornant a referir-nos als avantatges del

cinematògraf, cal reconèixer que, en efecte, en presenta que són ben evidents. El límit, com a exemple, que és la més trista condició del teatre, el cinematògraf no el coneix. Dura el temps que vol, envaeix els llocs que vol, posa en joc els procediments que vol. Les ciutats, mars i muntanyes li fan d'escenaris i fins tots nosaltres li servim, si més no, de comparses. En té prou per això últim amb fer funcionar una màquina al carrer.

Per aquesta incomparable llibertat, el cinematògraf és, si li plau, un poderós element de cultura, ja que li permet de fer conèixer les meravelles del món: els grans monuments, els bells paisatges, la vida dels animals, etc., etc. Ens guardarem prou de sostenir que fa sobers els viatges, però si que hem de reconèixer que n'és un substitutiu més que acceptable per aquells als quals la fortuna no els permet d'empendre'n.

No es cregui, però — i a això volem referir-nos especialment — que el cinematògraf operi gairebé sempre damunt d'un fons natural, cosa que ens podria de fer creure el que tots haguem vist alguna cinta que es desenrotllava en indrets que ens eren coneguts. No, el cinematògraf cada dia té més tendència a abandonar l'aire lliure

Eury Porten, el cèlebre professor Einstein, Asta Nielsen i altres contemplen, entre bastidors, la confecció de la pel·lícula «Imri».

Vista general de la grandiosa fàbrica de la «Neuman Production».

per l'aire resclós de l'escenari. Com si no estigués satisfet d'haver pres al teatre prou fidels, diria's que li vol pendre també l'altar.

I és comprèn. L'actuació a la via pública té molts inconvenients, sobretot tractant-se de pel·lícules que han de fer-se a l'ase de nombrosa carrosseria. Les despeses de trasllat, de nodriment i tantes i tantes d'altres justifiquen més que a bastament aquella decisió.

Posada, doncs, a viure entre bastidors, la in-

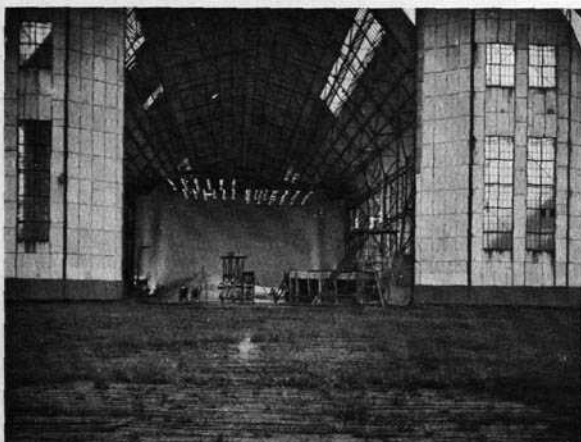
dústria de la cinematografia ha de comptar abans que tot, com les altres indústries, amb una fàbrica. N'hi ha actualment de molt importants. La que aquí reproduïm de la «Neuman Production» presenta proporcions realment imponents. Pel que fa als elements de que es compon, cal assenyalar de manera especial, ultra els espaisos escenaris i les perfeccionades màquines per als operadors, l'instal·lació dels motors i focus per als jocs de llum que prenen una part importantíssima en la confecció de les pel·lícules.

D'això se desprèn, és clar, que el cinematògraf és essencialment un art de trucs, de trucs alguns de molt d'enginy, altres d'una candorosa infantilitat, però gairebé tots de molt d'efecte.

No és cap desmerit. També de trucs viuen la majoria de les produccions teatrals. Es veu ben bé que l'escenari ho dona.

D'aquests trucs, alguns, com és ara el de tornar afegir objectes fets a troços — passant al revés la cinta —, són coneguts de tothom. Altres ho són ja només dels iniciats, com posen per cas, el de l'interior d'un automòbil corrent, que es fa amb una simple carrosseria que té només tres costats, fotografiant-se els

Preparació del decorat: construcció d'una muntanya que, en ésser projectada a la tela, farà l'efecte d'immaculada

estesa damunt de l'escenari —, el de saltar de grans al·lòries el perill de les quals cedeix galantment l'artista a un pobre maniquí —, i tants i tants d'altres, que posen la pell de gallina a la part ingènua, que acostuma a ésser la més nombrosa, del públic.

Però el que ja no és tan corrent de saber-se és que molts dels castells i palaus i jardins que tanta admiració causen als devots de l'escena muda no són jardins i palaus i castells de debò, sinó que no passen d'ésser decorats de molt de relleu i d'amples proporcions, il·luminats artificialment. I és que en més d'una ocasió el truc està tan ben executat que costa realment de veure, més que més anant combinat amb altres escenes preses damunt d'un fons natural.

Sense anar més lluny, a París acaba de fer-se una prova interessantíssima i que l'èxit ha coronat esplendorosament: s'ha fet naufragar un gran vaixell dins de l'escenari d'una de les principals cases productores de pel·lícules. L'operació es portà a terme fent construir una coberta de vaixell, a la qual, un cop situada a l'escenari, fou donat, per mitjà d'una senzilla maquinària, una aparença del moviment que fa

Altre moment de la preparació del decorat: l'embalum de bastides i escales per a muntar-lo vint d'aprop

la mar — per l'istil, en més gran, naturalment, del que hem explicat dels automòbils — i es confià la resta del resultat que es buscava a les decoracions i als efectes de llum. Qui havia de suposar, en els primers temps del cinematògraf — quan les pel·lícules no eren gran cosa més que modestes reproduccions de parades militars o senzilles escenes còmiques a base de comptats personatges — que arribaria a ser possible una semblant proesa!

Realment, s'hi fan coses de molt d'enginy. Per l'espectador senzill, que paga l'entrada i contempla amb la més absoluta innocència les faccès que es dibuixen i desdibuixen a la tela amb una pressa incessant, el cinematògraf presenta característiques d'art endemoniat, de cosa de bruixeria. Posat a imaginar-se'n la confecció, deu arribar segurament a conclusions exorbitants. Es compren, així, que l'afició i l'entusiasme en tanta de manera.

Per aquesta raó — inclús per posar-nos a cobert de possibles malfiances — havem volgut documentar la nostra informació amb unes quantes fotogràfies tretes de la famosa pel·lícula

«Iris», de la «Neuma Production» i que forma part de les exclusives de l'acreditadíssim «Repertori de Miguel».

Són fotogràfies que quasi no necessiten comentari. En efecte, preses les unes en moments mateixos de l'execució i les altres a punt d'ésser ja ofertes al públic, expliquen de manera claríssima el que podríem dir-ne procés del miracle.

Es corrent

de sentir fer exclamacions davant d'aquelles produccions cinematogràfiques en les qual entra una nombrosa companyia. No pocs dels espectadors s'imaginen un tren de llargs vagons o un gran vaixell traslladant una respectable massa d'anònims artistes cap a l'indret escollit per escenari, amb el natural mustatge de tendes de campanya, cuines, etc., etc. I, ja ho veieu: no hi ha res d'això. El mateix que abans i que després, mentre dura la confecció de la pel·lícula, tothom pot seguir vivint a casa seva fent la vida ordinària, sense altra obligació que la d'acudir als assaigs i, darrera d'aquests, a la projecció, a les hores que la direcció té assenyalades. Una vida tan ordenada com la dels oficinistes.

«Iris», doncs, com tots els grans films que ara es fan, es desenrotlla dins de l'escenari, tant en els moments que reclama el cenacle i el temple com en els que reclama una alta muntanya. És clar que el mustatge d'una muntanya no és tampoc una cosa massa senzilla, sinó que exigeix per ésser ben portat a terme una excel·lent direcció i elements materials tan potents com ben disposats. Un dels més importants — potser el principal — és, com ja havem insinuat, el de la llum, l'excel·lència del qual, en el cas a que ens referim, pot el lector perfectament admetre per un lleuger examen de la constel·lació d'arcs voltàtics que figuren en

tres dels nostres gravats. Pel que respecta als altres elements, és de notar la proporció que han de tenir, de la qual donen una idea aproximada les grans escales i les amples galeries reproduïdes en les fotogràfies de la segona pàgina. Són en veritat, monuments.

On es veu, però, ben bé la manera de fer-se és en les dues darreres. Queda tan clara, tan evident, amb la simple supressió dels llums, que un hom, passada la primera vacil·lació de la sorpresa, i sentint-se bafada una virtut tan digna de respecte com és la bona fe, arriba quasi a percebre una impressió de molèstia. Vulgues que no, li surt dels dintres l'exclamació de: «l'han enganyat!»

No; el cinematògraf no enganya a ningú, sinó que va complint, cada dia amb més fortuna — per part d'ell, almenys — la seva missió d'interessar el públic, proporcionant-li hores d'esbargiment. I aquesta missió, sota un altre aspecte, la realitza aiximateix amb tant d'encert que ha acabat per ésser un espectacle aristocràtic i alhora popular. Per al cinematògraf ja no hi ha classes.

Altrament, ens doldria de mala manera haver fet perdre amb

les nostres ràpides informacions l'innocència d'algun lector. En tot cas confiem que no ens ho tindrà en retret. D'una banda, ens ha mogut a escriure-les el considerar que havien de ploure a més d'un lector encuriós; de l'altra, estem certs que el lector devot innocent del cinematògraf també acabarà per sentir-nos-en grat, passada la primera impressió.

Moment de pendre una escena en plena muntanya i en la més absoluta solitud... a dins de l'escenari i davant d'una vintena d'espectadors

I és que esdevé amb els trucs — siguin del cinema, del teatre o de la prestidigitació — una cosa per l'istil del que esdevé amb la cervesa: que cada vegada agraden més. Conguts els més senzills, la curiositat us fa dalir pels que ja no en són tant i un hom acaba per sentir-hi tanta afició com sent el jovent d'avui dia pel futbol.

Crea, doncs, un nou interès. Si no poguéssim tenir-se per irreverència, citariem, en favor del que sostenim, els versos del gran poeta En Joan Alcover, que fan: «La nit pleua d'estels, per l'home savi — que els coneix d'un en un» no «els menys divina — que pel qui veu només en l'estelada — una munió de signes incomprensos».

Així, l'espectador sense malícia, que haurà llegit aquestes ratlles, al cap d'avall no hi haurà pas perdut, sinó tot el contrari. Quasi podem dir que li hem fet un favor. En endevant, veurà les pel·lícules per partida doble: tal com li són presentades i tal com varen ésser en llur origen. Tanmateix, en acudir al cinematògraf amb aquesta experiència, ja serà tota una altra cosa.

Admetent, com és gairebé forçós d'admetre, que no hi ha res tan interessant com la naturalesa, és clar que hem de trobar de primera que la pantalla ens en ofereixi com més visions millor. Però és de llei admetre també que hi han moltes invencions dels homes que no estan pas mancades d'interès i que, entre aquestes,

ocupen un lloc ben albirador les que arriben a compliment per mitjà del cinematògraf.

Homes som i per força han d'interessar-nos les coses dels homes. Per això veiem amb tan bons ulls totes les conquestes que van aconseguint-se al pas del temps, com a conseqüència de la lluita que, d'ençà que món és món, sosté l'home amb la naturalesa per aconseguir dominar-la o, si més no, per fer-se'n la il·lusió. I un aspecte d'aquesta lluita interessant es sosté en l'actualitat força brillantment amb el cinematògraf i amb els poderosos i extensos elements que són posats al seu abast.

Ja és bonica una muntanya de debò, ja és imponent un incendi que devori una casa però també pot ésser bonica una muntanya feta de fusta i tela i resultar imponent un incendi que en tingui totes les aparències i no causi el menor dany. No admetre-ho equivaldria a fer-se solidaris de l'actitud absurda que pren algun crític que fa retreta a una obra escènica pel pecat d'obrir la seva condició, és a dir, d'ésser convencional. I, ja que el cinema, en un noranta per cent de producció, és tan convencional o més que el teatre, just és que ho siguin aiximateix els elements que posa en joc. No regategem, per tant, la nostra curiositat i fins la nostra

admiraació per les invencions dels directors de pel·lícules. D'ells és l'esdevenidor dels espectacles, que, sense la revolució cinematogràfica, corrien probable perill de morir de vells.

Es evident, d'uns quants anys a aquesta banda, la minva d'entusiasme d'una part del públic pel teatre. Consti que no intenteu donar-li la raó,

constatem simplement un fet. La gent sent cada dia més l'afany de la novetat. Pel gran públic, que no còpia les subtils del diàleg—base essencial del teatre modern—les produccions escèniques, condemnades, fet i fet, a uns mateixos conflictes, li feien l'efecte de reproduir-se entojosament. I, ja ho acabem de dir, la gent vol coses noves... i que no l'obliguin a cavilar massa. Per aquesta raó, tenen sovint una foguerada d'èxit els espectacles genèricament anomenats «revistes».

Gràcies a l'impetuositat del cinematògraf, l'escenari s'ha aixamplat suficientment per tal que puguin satisfer-s'hi totes les curiositats i totes les audàcies. Qui té l'il·lusió de veure grans salons i casinos i la vida que mena la gent de món, l'hi veu; qui és aficionat a la vida de camp, l'hi troba amplament reproduïda; fins pot al·lisonar-s'hi qui senti temptacions de tirar per mals camins. El cinematògraf, amb una generositat que no coneix ni el límit de la moral—cal reconèixer-ho—satisfà, a la manera d'una menja de múltiples gustos, tots els paladars.

No el judiquem, però, per les seves degeneracions, perquè, segons aquest criteri, hauríem de condemnar poc menys que totes les altres coses, aptes, com ell, per al bé i per al mal. Al cap d'avall la culpa no es seva, sinó dels que l'orienten. Judiquem-lo doncs, pel que té de bo. Si, amb els pocs anys que porta d'existència, ja ha arribat als sorprenents resultats que, en part, hem esmentat més amunt, imagineu les proeses que manté ocultes. Amb aquesta confiança, concedim-li, almenys, un ample marge de crèdit.

C. CANADOTES

L'escena del terribil de la muntanya de la pel·lícula «Inri». La comparança que hi ha dona idea de la grandària que té l'escenari

El truc ja és fet: la mateixa escena de la fotografia de dalt, sense els potents focus del nostre

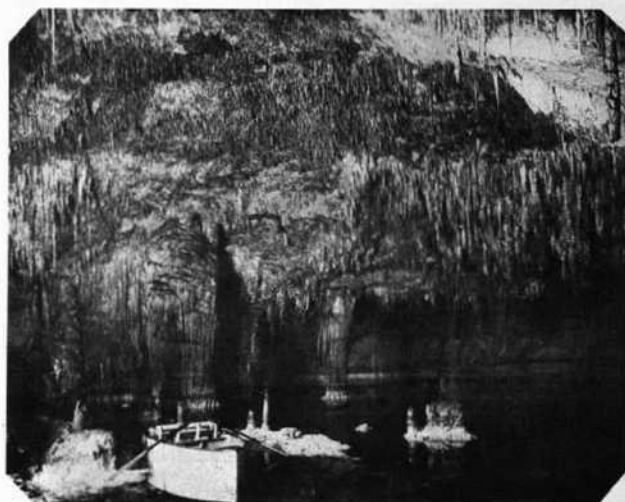
(La pel·lícula «Inri» i, per tant, les fotografies publicades en aquest article pertanyen al «Repertori de Miquel»)

Cova negra: Entrada al saló de l'aurora

Cova dels francesos: La columnata de l'entrada

Cova dels francesos: Llac Miramar (Martel)

LES COVES DEL DRAC A

Ningú ho diria però és ben cert: són in comptables els catalans que no coneixen una terra que és com qui diu nostra i és la flor de les terres: Mallorca. I, no ens referim a aquells la situació econòmica dels quals no els abelleix a visitar-la, sinó a aquells altres que corren món, que passen temporades a muntanyes i platges... perquè són de l'estranger.

Tantes meravelles com ofereix Mallorca! Aquella imponderable catedral sobre el port de Palma, aquella visió única de Miramar, aquell frescal, idil·lic candor de Soller... justifiquen més que a bastament que sigui una terra amada de reis i d'artistes.

Hi ha encara una altra meravella que li dona categoria d'única: la de les coves i, excel·lint entre

Cova dels francesos: Detall de la capella

Cova negra: Columna del dragó i estàtua de D.ª Inès

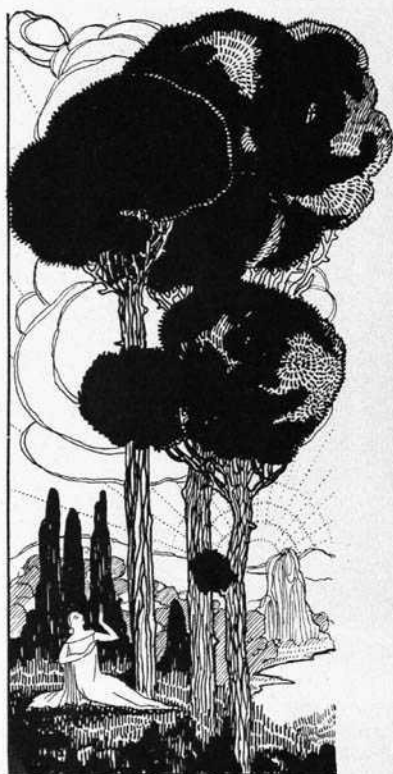
MANACOR DE MALLORCA

aquestes, les del Drac, de Manacor. Només hi ha un recurs per descriure-les. El d'acumular tots els elements que els pintors i els poetes han imaginat per als escenaris de contes i rondalles i dir que es troben de debò dins aquestes coves. Pedres precioses de tota mena, canviants de llum, formes insospitades, rares solucions arquitectòniques, aigües transparents i alhora ombrajades de misteri, tot el que pot imaginar la fantasia més rica s'hi troba i en abundància. Es comprén que la mar ho mantingui soterrat com un tresor.

En sortir-ne, si no fos que aviat trobeu la badia de Porto-Cristo, tindrien closos els ulls per conservar la visió que acaba d'esser-vos oferta i que realment sembla un somni.

Cova blanca: Llac de les delícies

CANÇÓ SENSE ALEGRIA

per ANNA MARIA DE SAAVEDRA

Quina boira a dins,
ai cor meu, i a fora
el bosquet de pins
i el sol, daurant l'hora,

el marge de mel
que em fa de cadira,
i, al damunt, un tel
de blau que sospira.

Si guaito la mar,
se'm perd la mirada.
Color de la mar,
cinteta morada!

Pel meu cor malat
la boira rellisca.
Cor fred, tant se val
que mori o que visca.

MARIANNA

PER S. VIVES

*Fóra humil ton posat com avui,
si l'amor te prenia amb les ales?
Fóra humil ton posat com avui,
si l'amor t'afollés la paraula?*

*Quan l'amor et volgués esguardar,
els teus ulls tan humils on irien?
Quan l'amor li plagués de besar,
en ton llavi quin foc trobaria?*

*Nen de rosa que enyora el carmí,
la blancor t'è una flonja clarícia;
és potser que d'amor vols fugir
perquè et sents massa esfulladissa?*

Ara ja no tinc
cançó ni rialla.
Ai cor sense drinc,
picarol que calla!

Veig un pregadeu
dintre l'herba seca,
com l'arraix cor meu;
que un sospir li reca.

No em queda el record
ni la pena amarga. —
Per la terra d'or
tota ombra s'allarga.

Camps de garrofers,
olivera fina.
Cada tarda, adés
i ara, que fina.

Si guaito la mar
el dol es fonia.
Dolçor de la mar,
estrella del dia!

Versos per acompanyar un dibuix

per J. M. Lòpez-Picó

*No planyeu: — El dia m'oi
fatigat de sa indolència! —
Encar amoreixeix l'or
una mica de clemència.*

*Encar, femeninament,
la tarda la falda tanca
recollint, com el present
que porta un desmai de branca,*

*el fruit madurat de l'or
que és el cor de les rondalles.
No planyeu: — El dia m'oi —,
si té aquestes romanalles,*

CONTISTES ESTRANGERS

U n d r a m a

— Una senyora el demana — va dir Lluc, el criat. — Ja fa una hora que l'espera.

Pau Vassilievitch tot just havia acabat d'esmorzar. En sentir parlar d'una senyora, va arrugar el nas i digué al criat:

— Engaña-la al diable. Digue-li que este enfamat.

— És la cinquena vegada que torna. Dinu que voldria veure i de totes passades, tindrà plora.

— Bah! fes-la passar al despatx.

Pau Vassilievitch, sense presses, es posà la jaqueta, prengué amb l'una una ploma, amb l'altra un llibre, i adoptant un posat de persona atreçada s'adreçà al despatx.

Allí l'esperava ja la visitant, una senyora alta i formosa, de cara encesa i molsada, amb ulleres, de caient bastant reposat i vestida més que decentment (portava un vestit *plaid* i un capellet alt, al cim del qual hi havia un ocell *marro*). Tantot el va haver vist, adreçat en vers ell una mirada suplicant i creuà els braços en senyal de pregària.

— Vós, naturalment, no em recordeu — digué amb un dring de veu tenorivol i deixant trasparar clarament l'emoció. — Jo... jo vaig tenir el plaer de conèixer-vos a casa dels Crutski... Soc Muraskina...

— Ah... ja... seieu! En què cosa us puc servir?

— Veieu, jo... — seguia dient la senyora, tot asseient-se i cada vegada més emocionada. — Vós no em recordeu... soc Muraskina... Compreneu, soc una gran admiradora del vostre talent, i lleigeixi els vostres escrits amb veneració. No penséssiu mica que us vuli adular. Deu me n'alliberi, no faig sinó pagar-vos l'homenatge que cal, us lleigeixi sempre, sempre... Altrement, jo mateixa no soc estranya a la literatura, és a dir, no goso anomenar-me escriptora però... també hi ha la meua goteta de mel al rusc. Vaig fer publicar tres històries meves per als nens, vós no les haurau pas llegit, naturalment; he traduït què sap jo... el meu difunt germà col·laborava a l'*Acè*.

— Molt bé. Però en què cosa puc servir-vos?

— Compreneu... — Muraskina inclinà els ulls, tota enrojolada. — Conec el vostre talent, les vostres opinions, Pau Vassilievitch, i voldria que em desés el vostre pareu, o millor encara, un consell. Cal que us confessi que he escrit un drama, i abans de fer-lo estampar m'interessaria tant que em diguéssiu el que en penseu.

Muraskina, nerviosament, amb l'expressió d'un ocell capturat, escorcollà en el seu vestit i en tregué un quadern nadiu escrit.

Pau no preva sinó els seus escrits: els dels altres li feien la impressió d'un canó encarat contra ell. En veure el quadern va dir tot seguit:

— Be... deixeu-me'l. El llegiré.

— Pau Vassilievitch — digué la dona, tota esllanguida, aixecant-se i creuant de bell nou els braços en senyal de pregària. — Massa que ho sé: que esteu enfamatíssim, que cada minut us és precís... També sé que en el vostre interior m'enveieu al diable, però sou una tan bella persona! Permeteu-me que us lleigeixi immediatament el meu drama. Siguen gentils!

— Em plauria de mala manera, — respongué tot confús Pau Vassilievitch, — però, senyora meua, ara tinc un munt de treball. Cal que... que me'n vagi ara mateix.

— Pau Vassilievitch! — implorà en un gemec la senyora, amb les llàgrimes als ulls. — Us demano un sacrifici! No tinc perdó, us ensopeixo, però vós sigueu generós! Demà he d'anar-me'n a Kasan, i per tant voldria tenir avui mateix el vostre parer. Regaleu-me doncs una mitja hora de la vostra atenció... només que mitja hora! Us ho prego!

Pau Vassilievitch, en el fons, era debò, i no sabia dir un no. Quan li va semblar que la dona era ran d'escitar en plor i de caure de genolls al davant seu, barbotà tot empallegat:

— Be doncs, feu el favor... us escoltaré. Si no és més que mitja hora!

Muraskina llençà un crit de joia, es llevà el capellet i, ajustant-se a la cadira, començà la lectura. En la primera escena un criat i una criada, tot netejant una magnífica sala, parlaven a tot drap de llur mestressa, Anna Sergeevna, que havia fundat en el poblet una escola i un hospital. La criada, un cop el criat era fora, feia un llarg monòleg, afirmant que el saler representava la llum, mentre que la ignorància és una obscuritat profunda; després Muraskina feu tornar a la sala el criat, que va amollar un altre monòleg llarguissim sobre el senyor, un general, que s'entestava contra les conviccions de la filla, i en projectava el matrimoni amb un oficial de la guàrdia; el general afirmava que la salvació del poble estava en la seva absoluta ignorància. Després, cixida la criada, entrava la senyoreta, a anunciar al públic que havia passat la nit sense adreçar l'ull, tot pensant en Valentí, fill d'un pobre mestre; aquest Valentí ajudava desinteressadament son pare malalt, Valentí havia estudiat moltíssim, però s'havia mantingut escèptic, tant pel que fa a l'imatist com pel que fa a l'amor; no capia el sentit de la vida i l'arborava el desig de morir; ella però, la noia, hauria volgut redimir-lo.

Pau Vassilievitch escoltava amb angonya, tot pensant en el seu divà. Mirava enfurismat la dona, sentia que ella li torturava els timpans amb aquell dring tenorivol. No capíu un aca del que ella li llegia pensava: «Però quin atar del diable t'ha portat aquí... Quina culpa en tinc que tu hagis escrit un drama? Que se me'n dona de tota aquesta tirallonga! Deu meu, quin quadern tan massís! Oh, quin turment!»

Girà els ulls a un retrat de la muller penjat a la paret i es recordà que ell en tenia l'encarrec de portar-lo al camp cinc metres de beta, un quilo de formatge i un dentífic.

— Molt serà que no perdi la mostra de la beta, — pensava. — On diables l'hauré ficat? Deu ésser a la jaqueta blava... Ah, aquestes maledites mosques han empastiat el retrat de la meua dona... Que no m'oblidi de dir a Olga que netegi el vidre... Ala, ara lleigeix l'escena XII. Així és que aviat serem a la fi del primer acte. Com és possible que, amb una calor que no us deixa respirar, aquesta ballena sigui capaç d'inspiració! Més que no pas escriure drames, li convindria d'anar al soterrani a pendre la fresca.

No el trobava una mica llarguet, el monòleg; — digué de cop i volta la dona, alçant els ulls.

Pau n'havia sentit. Es va confondre i, com si el monòleg hagués estat seu, va respondre:

— No, no... gens ni mica... Al contrari, deliciós.

Muraskina resplendí de felicitat i continuà la lectura.

— Anna. El costum de l'anàlisi us corrou. Massa d'hora us heu fet esclau del vostre cervell, deixant de viure amb el cor.

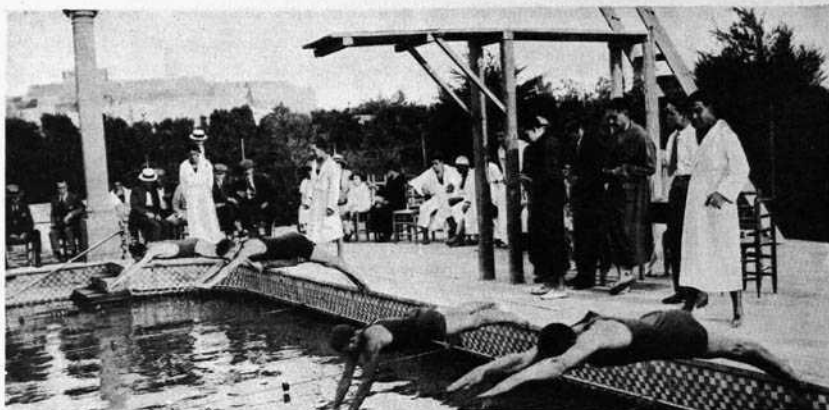
Valentí. Però i el cor què cosa és? Una noció anatómica. Com a terme convencional del sentiment, pot el vuli reconèixer.

Aixà (*amb avarança*). I l'amor! És possible que sigui, ell també, el producte d'una associació d'idees! Digueu-m'ho sincerament: heu estimat alguna vegada?

Valentí (*amb avarança*). No toquen ferides que encara sagnen. (*Pausa*). Què esteu pensant?

Anna. Em sembla que sou molt dissortat.

A l'escena XVI. Pau badallà emetent involuntàriament el soroll que fan els gossos atrapanat una mosca. S'espantà d'aquest

CAMPIONAT DE NATACIO DE CATALUNYA, A LA

*En Laguna, del
club Atlètic, gua-*

*En Puig, del
Barcelona, guanyador dels 1.500 metres*

Fons, Colomé

PISCINA DEL CENTRE D'ESPORTS DE LLEIDA

*nyador dels 400
m., braca de pit*

*En Pinillo,
del Barcelona, guanyador dels 100 metres*

L'esquadra anglesa al port de Barcelona

LES GRANS ESTRELLES DEL CINEMA

Alla Nazimova

El doctor Bernard's Homes de Barksides deu ésser un home de molta paciència i de molt bon humor. Aquí tenim per comprovar-ho aquesta sorridida orquestra infantil que aquests dies ha divertit de bo de bo els habitants de l'esmentada localitat. Els petits músics, com es veu, preferixen els instruments de més soroll i amb ells executen peces compostes pel propi doctor Homes. Vaja, com si dignessin una escola de jazz-band.

UN COP ALTRES

El carro que inspirà al nostre Rusiñol «L'alegria que passa» segueix corrent carreteres i essent rebut pels somnadors i els infants de cada poble amb una ampla acollida de simpatia. És un carro que duu pols de camí i prestigi de poesia. Avença sempre, reposant molt poc, com el desig que mai no es satisfà, com la visió que es heslluma però que no arriba a disfrutar-se. Altament, la Zaiya d'aquest carro és Miss Salomon, filla del popular H. H. Salomon, i es prepara per fer-se admirar dels londinencs.

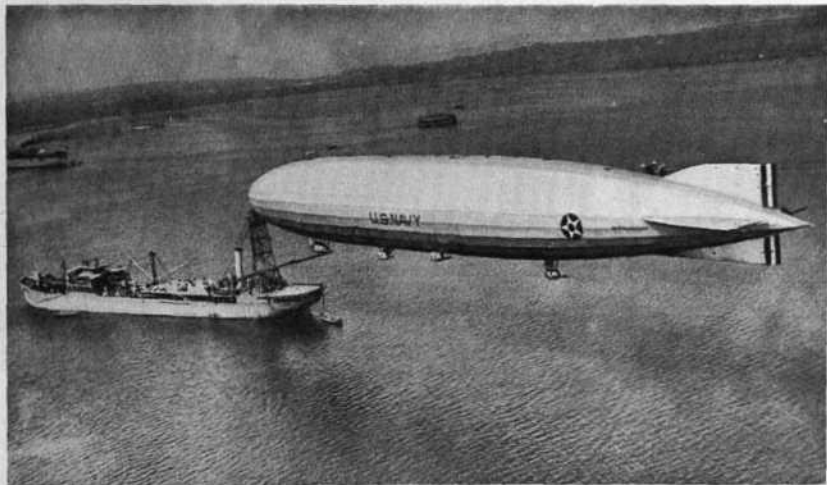
L'aviatòr torpede «Cu-baroo», el més gran de les forces aèries angleses, que acaba d'ésser presentat a l'exàmen dels tècnics a l'aerodrom de Brough d'ull. Per la fotografia adjunta, es veu que es tracta d'un dels més gegantescos aparells d'avui dia. Està dotat d'una maquinària tan potent que li permet desenrotllar una velocitat de 1.000 h.p. i portar una càrrega de nou tones.

Foto: Shalomo-Català

D'ULL ALS PAISOS

Aquesta altra orquestra, per infantil que també sigui, ja resulta un conjunt molt més delicat. Els instruments, en llur casí totalitat, són de corda i els dirigeix una noieteta, el passat de la qual no revela pas cap mena de malícia. Tan ella com els seriosos executants a les seves ordres s'aplegaren només que amb el modest propòsit de divertir la concurrència que assistí al repartiment de premis de l'escola Wes Hill de Wansworth.

Els dirigibles, per llur banda, també van fent avenços. El d'aquest gravat és el nou model «Shenandoah America» i es troba a New-Port, servint-li de vaixell-estació el vapor S. S. Potoia. Aquest dirigible va fent proves a alta mar abans d'emprendre el servei de passatgers. A aquest pas, aviat es canviaran els termes: el volar serà una cosa natural i el caminar serà un esport.

Podrà dir-se tot el que es vulgi del pijama, però, davant d'aquesta fotografia, caldrà vulgues que no, arrearconar no pocs arguments dels que l'ataquen per antiestètic. Es de llei confessar que són uns models elegants a tot ser-ho. Foren lluits aquest estiu en una de les platges de moda d'Itàlia — a Lido de Venècia, — la qual cosa significa que el pijama, almenys els d'aquest gravat, intenta alliberar-se del no poder sortir de l'intimitat. Díficilment ho aconseguirà. Això és bo per una extravagància estival.

*Riquissima capa feta de chinchi-
llita natural*

Aquest any serà l'any de les pells. Ja en les temporades anteriors s'anava acceptant la moda a portar-ne, però la que comença li prepara un veritable apoteosi. Es compren que així sigui. Les pells ofereixen, sense cap mena de dubte, la major magnificència que pot aconseguir-se en l'indumentària femenina. Són molt sovint d'un valor exorbitant i sempre un senyal de distinció. Flonges, d'una flonjor incomparable, abriguen i arrien protectores i esplèndides, deixen, però, endevinar la gràcia i les figuracions de les gentilles que embolcallen; arreballades com són a les feres, evocuen astutes, i brillants heròicitats en homes.

Abric d'astracan, el coll i gires de mànecues de petit-gris

*Ex evident el luxe d'aquest abric
de plàch natural*

Vetri.

natge a l'etern femení. La moda, doncs, les proclama les seves preferides, recomanant-les sota totes les formes: capes, abrics, jaquets, esteses damunt de les espatlles i fins abrigant només el coll. I és que de totes maneres les pellis estan bé, inclús quan es duen penjant al braç, que aleshores fan una mena de companyia.

Per fortuna, Barcelona, en aquest ram, no té res per envejar a París. Una pelleteria per si sola basta a demostrar-ho: la casa Solsona de la Portaferriera, ara de poc engrandida i decorada d'acord amb la importància que té. Amb tot i conèixer-la, sorprenden en veritat trobar-hi tanta ri-

Un sensill i elegant abric de castoril americà

Amadeo

quesa, veure-hi tant bé de déu de pells com hi ha col·leccionades.

Voldriem poder-ne donar una idea cabal, però, parlant sincerament, no ens en creiem capaçs. Confiem que els models que publiquem podran aconseguir-ho, al menys en quant a la qualitat, ja que en quant a la quantitat no és possible, havent-nos per força de moure dins els límits reduïts de les pàgines d'una revista.

Altrament, és amb veritable satisfacció que publiquem aquests models i que són dignes de competir amb els que han llençat les principals cases parisenques. Bon senyal o, més justament, exemplar gest d'independència, de pro-

Quina sumptuositat la d'aquesta capa de chinchilla natural.

Aquest magnífic abric és de petit-gris natural

pla confiança, que resulta ben mereixedor d'ésser consignat i encara millor d'ésser imitat.

Esperem veure ben aviat aquestes capes i aquests abrics pels nostres passeigs i a la sortida dels concerts i dels teatres. Potser algú trobarà que resulten una exageració, que el clima atemperat de Barcelona permet de prescindir-ne. És una raó. Però no oblidem que les dones acostumen a trobar sempre en favor de les seves coses un argument, que tanca de cop i que, en aquest cas concret de les pells, no ens estranyaria pas gens ni mica que fos el de poder-hi jugar, el de poder-hi fingir una lleu sensació de fret en deliciosa coqueteria.

ELS ESPECTACLES

L'entrada a la tardor marca el recobriment de la vida ciutadana i, consegüentment, com element essencial que en són, oïre de bell nou les sales d'espectacles.

Durant tres mesos, no els hem trobat a faltar i té tot d'una n'hem sentit l'enyorament. Cada època vol les seves coses. De la mateixa manera que l'estiu volia espais lliures — el camp, la mar... — és a dir, plena naturalesa, la tardor vol llocs que, per contraposició, podem qualificar de recollits i que fan de marc adequatíssim per a la vida moderna.

Els teatres tornen a obrir-se! La notícia basta per omplir de dalit i de simpatia. Per això les vetlles inaugurals acostumen a ésser tan prodigues de vaticinis falaguers i de fervids aplaudiments. Aquest any Barcelona no ha desmentit pas aquest tradicional entusiasme, sinó tot el contrari. Cada debut de Companyia ha estat presenciat per un públic tan devot com nombros.

Assenyalen en primer lloc, — perquè en realitat el varen guanyar, amb tot i l'air caracter episcòpic — les dues representacions donades per Margarida Xirgu a profit del monument a Angel Guimerà i a base d'obres del mestre. Una tingué lloc al Tivoli, amb la col·laboració d'elements prestigiosos, al cap dels quals figurava l'Enric Giménez, i l'altra al teatre Romea, amb la col·laboració de la Companyia de la casa, de la qual formen part artistes de tanta vàlua, com l'Emília Baró i la Maria Morea. Dos veritables èxits.

I, ja que som a parlar de la Companyia del patral Teatre català, pròxima a debutar, donem-ne alguna notícia. Ha estat notablement reforçada, conservant els elements principals de la temporada anterior. Torna a figurar-hi la Pepeta Fornés i hi han ingressat la Maria Vila i En Pius Davi. Quant als plans de l'Empresa, marquen sens dubte una

La gentil cançonetista
TERESINA PONS

La eminent actriu francesa
CORA LAPARCERIE

orientació nobilíssima. Les estrenes d'obres nacionals alternaran amb les estrangeres, la qual cosa vol dir que la temporada intensificarà la norma intel·ligent de la passada. Breus cicles de representacions a càrrec d'eminentes artistes d'altres països acabaran de donar-li interès. Bona prova d'aquesta afirmació darrera en són les funcions confiades a la cèlebre actriu Cora Laparcerie, a la qual tants elogis porta dedicats la crítica parisienca.

En altre ordre d'espectacles, en el de les varietats, Eldorado continua enduent-se'n la palma. Comença per tenir, a semblança del Romea, una tradició, cosa que no acostumen a tenir els altres teatres, que tan aviat fan melodrames com sarsueles. Vol dir que també té un públic constant, addicte, i que entre aquest i les artistes que amb una certa periodicitat hi actuen hi ha establert la deguda fusió, base de guanys per a l'Empresa, d'èxit per als artistes i de satisfacció per al públic. Hi acaba d'actuar, amb la fortuna de sempre, el popular entrinxe Ramper i actualment hi torna a ésser aplaudida la magnífica Imàlia d'Isaura.

Del Liceu s'en saben ja una pila de bons projectes, en vies, naturalment, de realització. Per les dades que l'Empresa en porta avançades, cal esperar una temporada de força interès artístic i molt brillant.

El Tivoli continua essent la casa gran de l'opereta, amb En Vendrell, En Sagi-Barba, la Cora Raga i la Leonis per primera figures. Al Novetats també hi actua una Companyia lírica, de la qual excel·leixen la Mayendia i la Ramos.

En Sassone fa plorar la Palou al Goya, amb bastanta satisfacció, de la concurrència de la casa...

Però no fem més llista, que no és pas aquest el nostre propòsit. Volem reflexar simplement la sensació de plenitud teatral que aquests dies ja està donant la nostra Barcelona.

TEATRE CATALA ROMEA

OCTUBRE
DIES 2, 3, 4, 5

representacions de

Cora Laparcerie

i la seva Companyia

Debut

de la companyia catalana

TEATRE ELDRADO

TEMPORADA DE VARIETÉS

CADA DIA, TARDA I NIT,
SELECTES I
VARIATS PROGRAMES

El millor quadro d'atraccions

La popular artista

AMALIA D'ISAURA

Bella Terra

ADVERTIMENT ALS SUBSCRIPTORS

El fet de comprendre el nostre darrer número els mesos de juny, juliol i agost podria produir un dubte, que per endavant ens complavem a aclarir. Als efectes del pagament, el número d'estiu passat equival al número d'un sol mes, al preu, per tant, d'un exemplar ordinari. No significa, doncs, ni el més mínim perjudici per al subscriptor.

DE PROXIMA

PUBLICACIO

ANGEL GUIMERA

Estudis d'A. Rovira i Virgili, Josep Carner, Carles Capdevila i Joan Draper, amb fotografies, una biografia i una antologia de les obres del mestre.

GRANJA ROYAL

Reobertura del SALO DORÉ

J. Cardús
Paraguas
Ombrel·les
Vanos
Portaferrissa, 10

Calçats Simón

GRAN FÀBRICA

Saldo al detall a preus baratíssims
Mostres,
calçats amb petits defectes, etc.

Lluli, 21 (darrera del Parc)
Tramvies 41, 43 i autobus B

Xoco-
lates

Bom-
bons

Joan Creus

Llibreria Barcelonina

A. CAMPAJO

Impremta, Subscripcions, Reportiments
i cobraments a domicili

Corribia, 1 (prop Plaça Nova)
Telefon 2377 A BARCELONA

CAMISERS

C. SANTA AGNÀ, 39 (Poble de l'Àngel)

Sport, Camp i Platja

Babins, jaquetes tricot, pantalons fran-
nel·la gris, otoman blanc i cru, camises
sport, trajes bany, barnussos

Tricot de fantasia per a senyora

Gran novetat en vestits, jaquetes, fal-
dilles, sueter's, echarpes, trajes per a
camp i platja

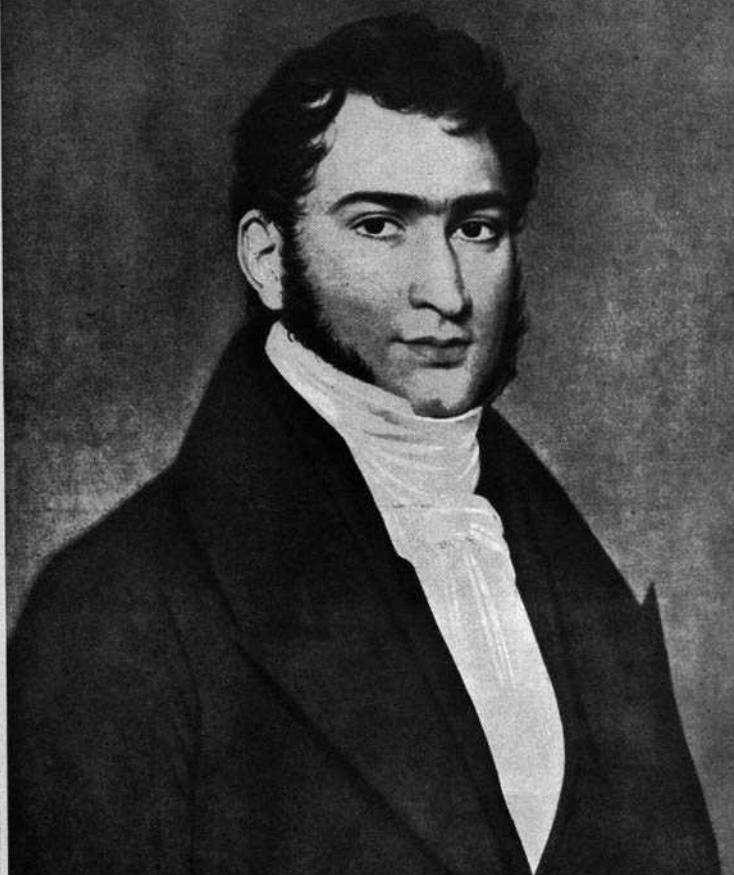
Trajes de bany, models exclusius

G. HOMAR

CANUDA, 4

Mobles - Làmpares - Decoració
Antiguitats

LES DENTIFRICES DU
DOCTEUR PIERRE

ELIXIR. PASTA I SABÓ

DRAECER

A PASTA PER A AFAITAR

NIX

ha estat elaborada pensant no sols en que ha de suavitzar el pèl per a fer-lo tallable sense gran esforç, sinó pensant també en que curi l'epidermis de tota irritació, grans, rojors, etc.

La PASTA NIX

és, doncs, un factor preciós per a l'operació d'afaitar-se i al mateix temps un producte d'higiene per a la pell.

Usant la PASTA NIX

s'eviten tots els perills de contagi, no sols per la naturalesa de la Pasta en si, sinó també per que s'eliminen sabons, brotxes, vasos i tota mena d'objectes porta-microbis.

Usant la PASTA NIX

simplificarà l'operació, d'afaitar-se, hi emplearà tres o quatre minuts, no sentirà després cap irritació ni molèstia a la pell i, si la tenia abans d'afaitar-se, li desapareixerà, perquè, cal no oblidar-ho, LA «PASTA NIX» ES, ABANS DE TOT, UN PRODUCTE PER A L'EPIDERMIS

DEMANI-HO EN DROGUERIES, PERFUMERIES, ETC., AL PREU DE 2'50 PTES. TUB